

specifikace: Spor mezi obchodní korporací (dlužníkem) a jejím společníkem a jednatelem v jedné osobě (žalovaným), ve kterém žalobce požaduje zaplacení (vydání) peněžitého plnění jako prospěchu (bezdůvodného obohacení), jenž žalovaný získal jako vlastník nemovitostí jejich zhodnocením tím, že dlužník bezdůvodně poskytoval své finanční prostředky na rekonstrukci těchto (cizích) nemovitostí, se neváže na účast žalovaného jako společníka na obchodní korporaci ani se netýká výkonu funkce jednatele, a proto není dána v prvním stupni věcná příslušnost krajských soudů, nýbrž k tomuto řízení jsou v prvním stupni příslušné okresní soudy.

§ 9 odst. 1 o. s. ř.

§ 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř.

§ 9 odst. 2 písm. f) o. s. ř.

Ncp 187/2020

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Kučery a soudců Mgr. Martina Řezníčka a JUDr. Aleše Šťastného ve věci

žalobce: **JUDr. Václav Mlnářík, Ph.D.**, IČO 71458972
sídlem Politických vězňů 1597/19, 110 00 Praha 1
insolvenční správce dlužníka ProTec servis Česká republika s.r.o.,
IČO 28669754
sídlem Poštovní 2055/3, 466 01 Jablonec nad Nisou
zastoupený advokátem JUDr. Alešem Klechem, LL.M.
sídlem Poděbradova 2738, 702 00 Ostrava

proti
žalovaným: **1) O. F.**

2) M. F.
oba zastoupení advokátem JUDr. Mgr. Slavomírem Hrinkem
sídlem Jičínská 2348/10, 130 00 Praha 3

o zaplacení částky 4 385 000 Kč s příslušenstvím,
vedené Okresním soudem v Liberci pod sp. zn. 29 C 255/2015, o určení věcné příslušnosti,

takto:

K projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou u Okresního soudu v Jablonci nad Nisou dne 16. 6. 2015 domáhá na žalovaných solidárně zaplacení žalované částky jako vydání bezdůvodného obohacení do majetkové podstaty dlužníka, které získal první žalovaný tím, že jako jednatel (a 50% společník) dlužníka vyvedl finanční prostředky z majetku dlužníka (ve výši 5 235 234,50 Kč) a použil je na rekonstrukci specifikovaných nemovitostí (dále i jen „Nemovitostí“) ve svém vlastnictví. Rozsah bezdůvodného obohacení je dán zhodnocením cizích Nemovitostí, které představuje podle znaleckého posudku žalovanou částku. Podle tvrzení žalobce je obohaceným subjektem i druhá žalovaná, které první žalovaný daroval Nemovitosti darovací smlouvou ze dne 6. 1. 2014 jako osobě blízké (své družce a nynější manželce). Žalobce se domáhá vydání bezdůvodného obohacení po druhé žalované jakožto současném vlastníkovi Nemovitostí, která nebyla při nabývání Nemovitostí v dobré víře a vůči níž se dovolal relativní neúčinnosti převodu Nemovitostí dle darovací smlouvy.
2. Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 19. 8. 2015, č. j. 35 Nc 719/2015-101 byla věc z důvodu nutnosti přikázána k projednání a rozhodnutí Okresnímu soudu v Liberci.
3. Okresní soud v Liberci (dále i jen „předkládající soud“) předložil věc zdejšímu soudu jako soudu nadřízenému podle § 104a odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále i jen „o. s. ř.“). Učinil tak proto, že Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci jako soud odvolací (dále i jen „odvolací soud“) v usnesení ze dne 25. 10. 2019, č. j. 29 Co 243/2019-397 (kterým změnil usnesení předkládajícího soudu ze dne 11. 9. 2019, č. j. 29 C 255/2015-389, kterým předkládací soud přerušil řízení v projednávané věci do pravomocného rozhodnutí ve věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pod sp. zn. 38 Cm 122/2015, tak, že se řízení nepřerušuje; v řízení vedeném pod sp. zn. 38 Cm 122/2015 se žalobce domáhal na prvním žalovaném zaplacení částky 7 369 167 Kč z titulu náhrady škody, kterou měl způsobit porušením povinnosti řádně pečovat o majetek dlužníka, a následně žalobu „rozšířil“ o 4 604 560 Kč z titulu náhrady škody způsobené dlužníkem odčerpáním peněz dlužníka na zhodnocení Nemovitostí) uvedl v bodě 7., že shodnost skutkového vymezení žalobních požadavků (v obou uvedených sporech) ohledně náhrady odčerpaných prostředků z dlužníka na soukromé Nemovitosti prvního žalovaného vede k pochybnostem o věcné příslušnosti předkládajícího soudu k projednání věci ve vztahu k prvnímu žalovanému. I když je nárok v projednávané věci žalobcem kvalifikován jako nárok na vydání bezdůvodného obohacení, stále jde o spor mezi společností dlužníka a jejím společníkem, který vyplývá z účasti žalovaného na obchodní společnosti; konkrétně je vytýkáno nezákonné hospodaření s finančními prostředky dlužníka jeho jednatelem a společníkem. Podle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve věcech vyplývajících z právních poměrů, které souvisí se zakládáním obchodních korporací, a ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy, jakož i mezi společníky nebo členy navzájem, vyplývají-li z účasti na obchodní korporaci. Podle názoru odvolacího soudu je tak dána věcná příslušnost krajského soudu pro řízení v projednávané věci vedené proti prvnímu žalovanému. Odvolací soud dále konstatoval, že žalobu proti Ondřeji Fričovi je třeba předložit Vrchnímu soudu v Praze k posouzení věcné příslušnosti soudu a pokud se vrchní soud ztotožní s názorem odvolacího soudu, že je dána věcná příslušnost krajského soudu, bude řízení před okresním soudem zastaveno a věc postoupena Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci.
4. Žalobce k postupu předkládajícího soudu uvedl, že nesouhlasí s názorem soudu, že je v projednávané věci dána příslušnost krajského soudu podle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. Má za to, že se nejedná o spor mezi dlužníkem jako obchodní korporací a prvním žalovaným jako jejím členem statutárního orgánu. Žalovaní v projednávané věci vystupují jako „spoluvlastníci“ Nemovitostí, které byly z prostředků dlužníka zhodnoceny. Spor je tak veden o vydání

bezdůvodného obohacení, nikoliv o náhradu škody způsobené v důsledku výkonu funkce orgánu dlužníka. V projednávané věci tak není rozhodné, že první žalovaný je jednatelem dlužníka. V projednávané věci se obohatil vlastník Nemovitostí a právě vůči obohacenému uplatňuje žalobce svůj nárok na vydání tohoto bezdůvodného obohacení. Nárok z titulu náhrady škody, který žalobce požaduje po prvním žalovaném v důsledku porušení povinností péče řádného hospodáře, byl uplatněn v řízení vedeném před Krajským soudem v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci a jedná se o jiný druh nároku s tím, že se na něj pravidla o věcné příslušnosti krajských soudů podle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. uplatní.

5. Žalovaní k postupu předkládajícího soudu uvedli, že v případě prvního žalovaného je předložení věci Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí o věcné příslušnosti na místě. V případě druhé žalované není důvod věc předkládat Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí o věcné příslušnosti, nýbrž je třeba ve věci co nejdříve pokračovat a rozhodnout.
6. Řízení se koná u toho soudu, který je věcně příslušný. Pro určení věcné příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení (§ 11 odst. 1 o. s. ř.). Věcnou příslušnost zkoumá soud kdykoliv za řízení (§ 104a odst. 1 o. s. ř.).
7. Podle § 9 odst. 1 o. s. ř. (ve znění účinném ke dni zahájení řízení) jsou k řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy, nestanoví-li zákon jinak.
8. Podle § 9 odst. 1 písm. e) o. s. ř. (ve znění účinném ke dni zahájení řízení) krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve věcech vyplývajících z právních poměrů, které souvisejí se zakládáním obchodních korporací, ústavů, nadací a nadačních fondů, a ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy, jakož i mezi společníky nebo členy navzájem, vyplývají-li z účasti na obchodní korporaci.
9. Podle § 9 odst. 1 písm. f) o. s. ř. (ve znění účinném ke dni zahájení řízení) krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy a členy jejich orgánů nebo likvidátory, jde-li o vztahy týkající se výkonu funkce členů orgánů nebo likvidace.
10. V projednávané věci se žalobce jako insolvenční správce dlužníka (u něhož byl usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 30. 7. 2014, č. j. KSLB 39 INS 15150/2014-A-11 zjištěn úpadek a na jeho majetek byl prohlášen konkurz) domáhá po žalovaných zaplacení žalované částky společně a nerozdílně, která má představovat bezdůvodné obohacení odpovídající zhodnocení Nemovitostí vlastnický náležejících původně prvnímu žalovanému, který použil finanční prostředky dlužníka na rekonstrukci svých Nemovitostí, které následně daroval druhé žalované jako své tehdejší družce.
11. Insolvenční správce je od prohlášení konkurzu na majetek dlužníka osobou s dispozičním oprávněním k majetkové podstatě dlužníka (§ 229 odst. 3 písm. c) zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, dále i jen „IZ“).
12. Společnost s ručením omezeným, kterou je dlužník, je obchodní korporací podle § 1 odst. 1, 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále i jen „ZOK“), a jednatel dlužníka, kterým je podle žalobních tvrzení první žalovaný, je statutárním orgánem dlužníka (§ 194 a násl. ZOK).
13. V projednávané věci se zjevně nejedná o věcnou příslušnost krajských soudů podle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř., jak se domnívá odvolací soud (potažmo jeho názorem se řídící předkládající soud).
14. Předně je zřejmé, že projednávaná věc nijak nesouvisí se zakládáním obchodních korporací.
15. Nejde ani o spor mezi obchodní korporací (dlužníkem) a jejím společníkem (prvním žalovaným), který by vyplýval z účasti prvního žalovaného na dlužníkovi. Spor se nijak neváže na účast prvního žalovaného na dlužníkovi. Žalobce jen požaduje zaplacení peněžitého plnění na prvním žalovaném, který jako vlastník Nemovitostí (nikoli jako společník dlužníka) získal prospěch na

úkor dlužníka, který bezdůvodně poskytoval své finanční prostředky na rekonstrukci (cizích) Nemovitostí. Nejedná se tak o uvedený spor korporátního práva.

16. V projednávané věci lze ale také uvažovat o tom, že by mohla být dána věcné příslušnost krajských soudů podle § 9 odst. 2 písm. f) o. s. ř.
17. V projednávané věci je podstatné, zda se z žalobních tvrzení a jiných okolností, které tu byly v době zahájení řízení a které jsou rozhodné pro určení věcné příslušnosti soudu, podává, že jde o spor mezi dlužníkem jako obchodní korporací a prvním žalovaným jako členem statutárního orgánu dlužníka (jednatele), který se přitom zároveň týká výkonu funkce člena statutárního orgánu dlužníka.
18. Z žalobních tvrzení plyne, že finanční prostředky dlužníka (které první žalovaný jako jednatel dlužníka vyvedl z majetku dlužníka) byly bez důvodu použity na rekonstrukci Nemovitostí („shodou okolností“) prvního žalovaného, a žalobce se proto domáhá vydání bezdůvodného obohacení, které vzniklo bezdůvodnými investicemi dlužníka do cizího majetku.
19. Podstata sporu vymezeného žalobcem v žalobě netkví v počínání prvního žalovaného jako jednatele dlužníka (který neměl jednat s péčí řádného hospodáře), ale podstata sporu se opírá o tvrzení, že bezdůvodnými investicemi dlužníka do cizího majetku došlo k bezdůvodnému zhodnocení cizího majetku a toto bezdůvodné obohacení má být vydáno (zaplaceno).
20. Pro daný spor tak není podstatné žalobní tvrzení, že první žalovaný jako jednatel nedůvodně vyvedl finanční prostředky dlužníka, ale je podstatné, že finančními prostředky dlužníka byl zhodnocen cizí majetek. Jinými slovy, pro skutkový stav, o který se opírá uplatněný nárok, je bez významu jednání prvního žalovaného jako jednatele dlužníka, ale je významné, že investicemi dlužníka (bez ohledu na to, kdo tak jménem dlužníka učinil) do cizího majetku došlo k bezdůvodnému obohacení vlastníka tohoto majetku. To, že jím je právě první žalovaný, který byl i jednatelem dlužníka, nevede (nemůže vést) pro účely procesního rozhodnutí o věcné příslušnosti k závěru, že projednávaný spor (vztah) mezi dlužníkem a jeho jednatelem se týká výkonu funkce jednatele.
21. Z uvedeného vyplývá, že v projednávané věci není dána v prvním stupni věcná příslušnost krajských soudů ani podle § 9 odst. 2 písm. f) o. s. ř.
22. Zdejší soud pro úplnost připomíná, že z rozhodných okolností pro určení věcné příslušnosti nijak neplyne, že by šlo o spor, k jehož projednání by byl v prvním stupni věcně příslušný insolvenční soud podle § 7a IZ.
23. Ve vztahu mezi žalobcem a druhou žalovanou pak ani nejsou pochybnosti o tom, že k řízení jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy (nadřízený soud proto ani nevracel spis předkládajícímu soudu k vyloučení věci mezi žalobcem a prvním žalovaným k samostatnému řízení, ve které byla otázka věcné příslušnosti předkládána).
24. Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený proto z těchto důvodů rozhodl podle § 104a odst. 2 poslední věta o. s. ř. tak, že k projednání a rozhodnutí této věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy, a zároveň podle § 104a odst. 6 o. s. ř. rozhodl o postoupení věci jako soudu věcně příslušnému.
25. Usnesením o věcné příslušnosti jsou účastníci a soudy vázáni (§ 104a odst. 7 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Praha 18. března 2020

JUDr. František Kučera
předseda senátu

